

**VIZIUNI ÎN GESTIUNEA FINANCIARĂ ȘI CONTABILITATEA AJUTOARELOR
UMANITARE ÎN CONJUNCTURA REGIONALĂ ACTUALĂ**

**VISIONS IN THE FINANCIAL MANAGEMENT AND ACCOUNTING OF
HUMANITARIAN AID IN THE CURRENT REGIONAL CONTEXT**

CZU: [339.726.2+364.424]:[005.915+657.4](478)

DOI: 10.5281/zenodo.7059817

Ruslan HAREA

R. Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova

harea.ruslan@ase.md

ORCID: 0000-0003-0098-6837

Anatol GRAUR

R. Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova

graur.anatol@ase.md

ORCID: 0000-0003-0466-5627

This paper outlines the support provided by various donors in the form of humanitarian aid. In addition, the way in which the operations of receiving and financial management of humanitarian aid by different beneficiaries are reflected. The article characterizes aspects of calculating the value of goods offered and received in the form of humanitarian aid. Ways are proposed to document the receipt and distribution of humanitarian aid to different categories of beneficiaries. The contents of this paper are generalized in a diagram that presents the aspects regarding the tax side of the provision of aid and the beneficiaries of them.

Keywords: accounting, humanitarian aid, documentation and taxation of donations.

JEL classification: M41.

În ultimul deceniu, au existat schimbări semnificative în modul în care donatorii oficiali își finanțează și își organizează răspunsul la crizele umanitare. Aceste schimbări au fost denumite „bilateralizarea” răspunsului umanitar – o etichetă atrăgătoare, dar adesea înșelătoare. Acest document de informare raportează un aspect al unui studiu mai amplu al acestor tendințe: modul în care donatorii înșiși sunt considerați responsabili pentru performanța lor ca actori umanitari. Agențiile donatoare au devenit din ce în ce mai preocupate să consolideze responsabilitatea agențiilor umanitare operaționale pe care le finanțează. Această îngrijorare nu a fost însoțită de un nivel similar de atenție cu privire la cât de eficient sunt obligați donatorii să răspundă pentru politicile lor și pentru impactul ajutorului lor.

Ajutorul umanitar este asistența materială și umană în ajutorul persoanelor care suferă efectele dezastrelor naturale și ale războaielor.

În conformitate cu Legea Nr. 1491/2002 din 28.11.2002 „Cu privire la ajutoarele umanitare acordate Republicii Moldova”: **ajutoarele umanitare** - ajutoare nominative gratuite sub formă de bunuri, de asistență financiară nerambursabilă, donații benevole, sub formă de executare de lucrări, prestare de servicii din partea donatorilor străini, acordate, din motive umanitare, beneficiarilor de ajutoare umanitare din Republica Moldova în caz de neprotejare socială, lipsă de mijloace materiale, stare financiară dificilă, apariție a unor situații excepționale, în special ca urmare a conflictelor armate, calamităților naturale, avariilor, epidemiilor și epizootiilor, catastrofelor ecologice, tehnogene și a altor catastrofe, care pun în pericol viața și sănătatea populației, sau în caz de boală gravă a unor persoane fizice concrete.

Guvernele democratice și departamentele lor sunt, fără îndoială, cele mai responsabile dintre organisme, totuși responsabilitatea donatorilor în sfera umanitară este de fapt extrem de problematică. Obstacolele speciale includ:

- Gama de medii politice și politice în care operează departamentele de asistență și varietatea largă de actori interesați de politicile și activitățile lor. Diferite părți ale guvernului și diferiți actori umanitari văd responsabilitățile donatorilor și eficacitatea acestora în moduri foarte diferite.

- Obiectivele în schimbare ale asistenței umanitare oficiale. În prezent, se așteaptă ca ajutorul să includă protecție și să contribuie la dezvoltare și/sau la reducerea conflictelor. Această complexitate crescută a dus la dezacorduri între donatori și alți actori umanitari cu privire la scopul ajutorului umanitar și la modul în care poate fi măsurată performanța.

- Natura părților interesate și locația activităților de ajutorare. Beneficiarii nu fac parte din electoratul guvernului donator și se află de obicei într-o poziție deosebit de slabă ca părți interesate. Legăturile dintre donatori și beneficiari sunt în cel mai bun caz slabe și indirecte, în timp ce ajutorul tinde să fie furnizat în locuri care sunt în mare parte inaccesibile organismelor care examinează programul de ajutor al donatorului.

- Lipsa unor responsabilități clar definite în rândul organizațiilor umanitare și probleme de atribuire. Este dificil să identifiți responsabilitățile donatorilor și să-i tragi pe donatori la răspundere. Dacă responsabilitățile nu au fost clar definite, este ușor pentru un actor să învinovățească pe altul pentru eșec.

Răspunderea strategică și juridică Se poate spune că principalele angajamente și responsabilități ale donatorilor se limitează la acordarea ajutorului și la facilitarea furnizării asistenței. Decizia unde și cum să furnizeze asistență umanitară este, totuși, un proces extrem de politic și controversat.

Mulți donatori au încercat să facă răspunsurile lor de ajutor în concordanță cu politicile lor externe și de apărare în crizele provocate de conflicte. Cu toate acestea, politicile umanitare nu pot fi evaluate în funcție de aceleași criterii; un guvern ar putea reuși în scopul său declarat de a asigura pacea, de exemplu, dar acest lucru nu spune nimic în mod direct despre politicile sale umanitare și impactul acestora sau despre aderarea guvernului la principiile umanitare. În consecință, responsabilitatea donatorilor la nivel strategic este incertă.

Asistența umanitară este rareori o parte explicită a legislației naționale și, prin urmare, răspunderea juridică a donatorilor este, de asemenea, slabă. Elveția este una dintre puținele țări donatoare care a stabilit o bază statutară pentru asistența sa umanitară. Răspunderea strategică sau politică a miniștrilor și a funcționarilor publici ai acestora poate fi susținută de răspunderea juridică numai dacă politicile și acțiunile lor sunt circumscrise de o legislație relevantă și suficient de clară.

O definiție statutară a asistenței umanitare la nivel național ar întări responsabilitatea donatorilor și ar ajuta la protejarea ajutorului umanitar de influența politică nejustificată. Agențiile donatoare au dezvoltat strategii mai explicite pentru programele lor umanitare. Acestea se referă de obicei la dreptul internațional umanitar și la principiile fundamentale ale acțiunii umanitare. Cu toate acestea, aceste afirmații sunt de obicei la un nivel general. Pentru ca obiectivele strategice și obligațiile legale să se traducă în realizări eficiente și măsurabile ale politicii, este important ca acestea să fie legate în mod explicit de politici și sisteme de programare și de structurile formale de monitorizare și contabilitate din cadrul organizației donatoare.

Responsabilitate managerială

În mod tradițional, monitorizarea programării ajutorului s-a concentrat pe inputuri și activități de asistență. În ultimii ani, totuși, mulți donatori și agenții operaționale au adoptat managementul bazat pe rezultate pentru a monitoriza și măsura performanța unui departament sau proiect. În teorie, acest lucru ar trebui să orienteze atenția asupra rezultatelor, rezultatelor și impactului. Managementul bazat

pe rezultate necesită obiective, indicatori și ținte clare. Cu toate acestea, nu există o măsură acceptată a performanței umanitare și nici nu este ușor de identificat unde se află vina atunci când apar eșecurile. Agențiile ar trebui să stabilească indicatori de performanță care să reflecte obiectivele lor și să se asigure că există o înțelegere reciprocă între donatori și parteneri cu privire la modul și dacă astfel de date sunt incluse în evaluările performanței. La nivel de proiect, mulți donatori folosesc cadre logice în proiectarea, planificarea, implementarea și monitorizarea proiectelor. Acestea necesită specificarea rezultatelor, scopurilor și obiectivelor, precum și a intrărilor și activităților.

Cadrele logice nu pot, totuși, să încorporeze obiective și impacturi strategice și pe termen lung. Evaluarea rezultatelor sau a impactului peste nivelul proiectului este problematică din cauza dificultății de extindere de la datele la nivel de proiect la indicatori de nivel superior și din cauza problemei de a stabili cine este responsabil sau răspunzător pentru anumite rezultate. Există, de asemenea, o tensiune între monitorizare și evaluare pentru a sprijini învățarea și managementul și monitorizarea și evaluarea pentru a consolida responsabilitatea.

În cazul ajutorului de urgență, ajutorul tinde să fie oferit în medii complexe și în schimbare rapidă, iar datele de performanță disponibile sunt de proastă calitate. În plus, unele mecanisme standard de management al performanței nu sunt aplicabile multor programe de ajutor, deoarece proiectele se încadrează sub pragul de finanțare relevant pentru declanșarea unei revizuirii detaliate sau pentru că durata proiectelor este prea scurtă. Raportarea performanței în cadrul organizațiilor donatoare se concentrează de obicei pe runda anuală de alocare a resurselor. Acest lucru ridică o altă întrebare cu privire la fiabilitatea autoevaluării, deoarece legăturile dintre evaluare și alocarea resurselor încurajează inevitabil departamentele să-și raporteze performanța într-o lumină pozitivă. Prin urmare, este important ca monitorizarea bazată pe autoevaluare să fie echilibrată de evaluări externe independente la toate nivelurile.

În timp ce evaluările programelor de urgență au devenit din ce în ce mai populare de la mijlocul anilor 1980, puține s-au concentrat în mod explicit pe programele de ajutor umanitar ale donatorilor. În 1999, Danida a comandat o evaluare majoră a asistenței sale umanitare, dar aceasta pare să fie o excepție. Filiala de performanță și evaluare a Agenției pentru Dezvoltare Internațională a Canadei (CIDA), de exemplu, nu a evaluat niciun aspect al programului de asistență umanitară al Canadei, iar departamentul de evaluare al DFID a condus o singură evaluare a ajutorului umanitar – răspunsul guvernului britanic la vulcanicul Montserrat eruptiv din 1997.

Evaluările externe comandate de Departamentul de Conflicte și Afaceri Umanitare (CHAD) din cadrul DFID s-au preocupat în principal de evaluarea performanței organizațiilor partenere.

Responsabilitate financiară

Responsabilitatea financiară a donatorilor este slabă, deoarece este extrem de dificil să urmărești fluxurile de finanțare oficială a ajutorului umanitar în cadrul sistemului de ajutor. Varietatea canalelor disponibile înseamnă că este adesea dificil să se construiască o imagine clară a cheltuielilor generale ale oricărui donator pentru ajutor umanitar sau a echilibrului cheltuielilor pentru diferite situații de urgență și diferite forme de asistență. Cifrele nu reflectă adesea o definiție consecventă a ceea ce contează ca asistență umanitară și, de obicei, nu reflectă pe deplin contribuțiile aduse de actori care nu fac asistență, cum ar fi armata. Probleme persistente cu raportarea financiară împiedică eforturile de a reconcilia fluxurile de resurse cu nevoile umanitare.

Aici există probabil cea mai mare neîncredere între agențiile umanitare operaționale și donatori. Agențiile operaționale au întârziat să furnizeze evaluări solide și obiective ale nevoii; în ciuda îmbunătățirilor în ceea ce privește evaluarea nevoilor și mobilizarea resurselor, deciziile donatorilor cu privire la alocarea resurselor sunt văzute ca fiind determinate de alți factori decât nevoia.

Procesul de Apel Consolidat (CAP) oferă cel puțin un mijloc proxy de examinare a alocării resurselor între diferite țări. Analiza acestor cifre arată că resursele donatorilor sunt concentrate pe un număr foarte mic de urgențe în țările de importanță politică din Balcani și Orientul Mijlociu.

Responsabilitate „orizontală” și „în jos”.

Nu există structuri sau mecanisme internaționale stabilite pentru a controla în mod regulat performanța sistemului umanitar în ansamblu. Comitetul de asistență pentru dezvoltare (CAD) al OCDE este important în stabilirea standardelor și monitorizării, în special prin intermediul periodic evaluării inter pares și, indirect, prin Grupul său de lucru pentru evaluarea ajutorului.

Cu toate acestea, nu are un grup de lucru pentru asistență umanitară și nu există standarde acceptate de donație în sectorul umanitar. Noile „acorduri-cadru” dintre donatori și agențiile multilaterale stabilesc modul în care donatorul își propune să lucreze cu agenția parteneră, inclusiv angajamentele de finanțare. În teorie, aceste acorduri oferă o bază pentru o responsabilitate reciprocă mai puternică. Cu toate acestea, majoritatea sunt unilaterale, se referă aproape exclusiv la organizația parteneră. Răspunderea pe care o impun donatorului tinde să se concentreze pe responsabilitățile sale manageriale ca instituție de abilitare și finanțare.

Responsabilitatea „în jos” față de beneficiarii ajutorului umanitar este, de asemenea, slabă. Beneficiarii nu pot cere donatorilor și altor actori să răspundă pentru rezultate. Ciclul de responsabilitate este dominat de actori „din partea ofertei”, inclusiv ONG-urile. Cu toate acestea, ONG-urile nu oferă neapărat un canal de încredere pentru comunicarea intereselor și preocupărilor beneficiarilor. Este nevoie ca toți actorii preocupați de îmbunătățirea performanței sau de controlul asistenței umanitare – inclusiv departamentele de evaluare și consultanții, parlamentele, birourile de audit, ONG-urile, mediul academic și mass-media – să își consolideze eforturile și să investească resurse pentru a se asigura că beneficiarii (și potențialii beneficiari) de ajutorare joacă un rol mai direct în tragerea la răspundere a agențiilor umanitare. Eforturile ar trebui să se concentreze pe îmbunătățirea contribuției beneficiarilor în evaluările nevoilor, evaluări, audituri și anchete parlamentare.

Responsabilitate „orizontală” și „în sus” în țara donatoare

În general, responsabilitatea oficială „în sus” a donatorilor în fața instituțiilor politice interne și a părților interesate este considerabil mai puternică decât responsabilitatea lor „orizontală” și „în jos”. Responsabilitatea ascendentă depinde de o definiție clară a obiectivelor strategice ale politicii. Guvernul Regatului Unit, de exemplu, a stabilit un set relativ detaliat de obiective strategice pentru programul său de dezvoltare internațională; două Cărți Albe conturează politica și obiectivele, precum și un Acord de serviciu public (PSA) și un „Acord de prestare a serviciilor” de sprijin între DFID și Trezorerie stabilesc obiectivele prioritare ale departamentului, cu măsurile și țintele de performanță asociate. Până acum, angajamentele formale ale DFID la nivel corporativ în ceea ce privește asistența umanitară rămân concentrate pe țintele și obiectivele procesului, mai mult decât pe rezultate. Prin urmare, în prezent nu există nicio țintă PSA pentru asistență umanitară, deși o țintă SDA specifică că DFID va căuta să reducă impactul conflictelor violente și al dezastrelor provocate de om și naturale „prin furnizarea de asistență de urgență în timp util, eficientă și coordonată în răspunsul la situațiile de criză”.

Supravegherea parlamentară este mecanismul suprem de responsabilitate democratică formală. Dintre diferitele căi disponibile – inclusiv întrebări și dezbateri parlamentare – comisiile parlamentare oferă cel mai mare potențial pentru un control detaliat, specializat și susținut al politicii. Puterea potențială a acestor comitete constă în capacitatea lor de a lansa anchete la alegere, de a chema martori (fie miniștri, funcționari publici, experți independenți sau alte părți interesate) pentru a prezenta mărturii scrise sau orale și de a face recomandări departamentului în cauză. Cu toate acestea, acest

potențial este rareori realizat pe deplin. În Danemarca și Canada, de exemplu, comitetele responsabile cu examinarea ajutorului de peste mări au arătat relativ puțin interes pentru asistența umanitară (o mică parte din programul total de ajutor). Deși Comitetul pentru Dezvoltare Internațională (IDC) al Marii Britanii efectuează anchete relativ frecvente și detaliate, guvernul nu este obligat să accepte recomandările sale. În majoritatea țărilor donatoare, biroul național de audit efectuează o examinare detaliată a performanței financiare și manageriale a unui departament. Aceste investigații oferă un control extern independent și o revizuire a detaliilor implementării politicii. Cu toate acestea, aceste audituri se referă în primul rând la raportul calitate-preț și la modalitățile în care politicile și programele sunt implementate și se concentrează adesea pe probleme de probitate financiară; nu se concentrează asupra politicilor în sine.

În mod informal, mass-media, ONG-urile și mediul academic pot juca un rol semnificativ în a cere guvernului să răspundă pentru politicile sale umanitare. Miniștrii sunt adesea deosebit de sensibili la presiunea mass-media, iar mass-media poate fi un motor deosebit de puternic al responsabilității guvernamentale la nivel politic/strategic. În plus, atât parlamentul, cât și mass-media se bazează în mare măsură pe ONG-uri și alte agenții operaționale pentru a susține dovezi și informații. Deși au potențialul de a oferi un control mai fiabil decât mass-media, agențiile operaționale sunt, de asemenea, actori în sistemul umanitar și, prin urmare, nu sunt observatori neutri. De asemenea, ONG-urile nu au responsabilitatea formală de a controla politicile și performanța donatorilor și este posibil să nu investească resurse semnificative în acest sens. ONG-urile și alte agenții umanitare ar trebui să recunoască rolul important și influent pe care îl joacă în responsabilitatea ascendentă a donatorilor și să recunoască responsabilitățile pe care aceasta le implică.

În special, ar trebui să se asigure că dovezile și informațiile pe care le furnizează parlamentelor și mass-mediei reprezintă cât mai direct și corect posibil nevoile și preocupările beneficiarilor și potențialilor beneficiari ai ajutorului umanitar.

Ajutorul umanitar poate lua diferite **forme**:

- donații de bani;
- expedierea de bunuri și echipamente esențiale;
- expedierea de personal pentru a efectua intervenții la fața locului;
- consolidarea actorilor locali.

Participanții în operațiunile cu ajutoare umanitare:

- *donatori de ajutoare umanitare* - persoane fizice sau juridice străine care acordă ajutoare umanitare;
- *recepționari/distribuitori de ajutoare umanitare* - persoane juridice care, în conformitate cu actele lor constitutive, recepționează și/sau distribuie ajutoare umanitare, fără a urmări scopul de a obține profit;
- *beneficiari de ajutoare umanitare* - persoane fizice și juridice care au nevoie de astfel de ajutoare și cărora acestea li se acordă nemijlocit.

Contabilitatea nu este doar o tehnică și un sistem de calcul, raportare și control utilizarea resurselor financiare, dar și o activitate socială care oglindește și construiește socialul organizației care modelează răspunsul unei societăți la o situație.

De fapt, cercetători și experți au recunoscut încă din anii 1980 că practica contabilă este modelată de situația și contextul setarea unde este operată. Astfel, revizuirea lucrărilor din acest studiu a încercat să surprindă rolul a contabilității în situația de urgență și contribuția acesteia la răspunsurile societății. Cel lărgit rolul contabilității a fost documentat de mai multe lucrări și, astfel, poate fi clasificat în trei funcții.

În primul rând, se descoperă că rolul contabilității în răspunsul la dezastre este mai mult decât funcția de calcul și înregistrarea inactivă a evenimentelor. Aceasta Studiul a dezvăluit modul în care clasificarea contabilă, încorporarea cu clasificarea științifică devin partea crucială a stabilirii unei guvernări excepționale. În acest caz, tehnica clasificării contabile este utilizată de către departamentele locale de sănătate pentru clasificarea celor afectați zone pe baza pagubelor rezultate și pentru a determina câți bani ar trebui dați pentru finanțarea ajutorului în caz de dezastru de către guvernul federal. Aceasta implică distingerea zonelor și a oamenilor din celor afectați în mod semnificativ și celor afectați nesemnificativ deloc și în final atașând financiar și măsuri de stabilire a costurilor bazate pe nivelul de severitate a daunei. Într-o situație de răspuns de urgență acolo unde se înființează un guvern extraordinar, contabilitatea oferă un instrument de calcul al costului de cutremur, precum și pentru justificarea asigurării financiare pentru victime.

În al doilea rând, contabilitatea are capacitatea de a facilita dialogul și de a crea înțelegere reciprocă între părțile interesate. Acest lucru se poate realiza prin raportare financiară și calcul pentru rambursarea daunelor program.

În acest caz, contabilitatea a fost utilizată în faza de recuperare pentru calcularea daunelor indirecte suportate de individ și organizații precum și pentru cel colectarea de fonduri de la guvernul central italian și de la alți donatori. Această misiune cerea toți actorii cheie, adică guvernul central, ofițerii municipali, victimele și sponsorii să își îndeplinească rolul în procesul lor de recuperare. Dialogul dintre acești actori cheie a fost stimulat de datele contabile; să creeze înțelegere reciprocă, corporație și încredere care sprijină procesul de responsabilitate [Lai, Leoni, & Stracchezzini]. Victimele și alți actori care sunt responsabili pentru procesul de recuperare au implicat într-o discuție intensă și coordonare pentru a accelera rambursarea cheltuielilor suportate daune.

Contabilitatea este capabilă să dezvăluie nevoile financiare ale oamenilor, afacerilor și guvernului local și starea după dezastru și, prin urmare, este binevenită. Într-adevăr, trebuie să colaboreze și să-i susțină pe fiecare altele pentru a ușura procesul de rambursare.

În al treilea rând, contabilitatea poate deveni o tehnologie cheie facilitatoare în monitorizare și evaluare proiecte de recuperare. Ieșirea sistemului de contabilitate oferă date bogate care pot fi utilizate pentru a urmări și evalua nevoia victimelor. Procedurile contabile fac vizibil procesul de recuperare, cel daunele rezultate, nevoia de resurse și rezultatele. Mai mult, datele contabile și documentele pot oferi informații importante pentru a înțelege starea beneficiarilor și pentru a monitoriza progresul, precum și eficacitatea unui proiect de redresare.

În aspect contabil, ajutoarele umanitare sub formă de bunurilor către beneficiari, se tratează drept transmitere cu titlu gratuit:

- donații de stocuri materiale:

Debit contul 713 „Cheltuieli administrative”, subcontul 7134 „Cheltuieli în scopuri de filantropie și sponsorizare”;

Credit conturile 211 „Materiale”, 216 „Produse”, 217 „Mărfuri” – *la costul de intrare*;

- donații de imobilizări corporale:

Debit contul 124 „Amortizarea mijloacelor fixe”;

Credit contul 123 „Mijloace fixe” – *la valoarea amortizată*.

și

Debit contul 713 „Cheltuieli administrative”, subcontul 7134 „Cheltuieli în scopuri de filantropie și sponsorizare”;

Credit contul 123 „Mijloace fixe” – *la valoarea contabilă*.

În aspect contabil, ajutoarele umanitare sub formă de servicii gratuite către beneficiari, se tratează drept cheltuieli filantropice și sponsorizare:

- delegarea de personal pentru a efectua intervenții la fața locului:

Debit contul 713 „Cheltuieli administrative”, subcontul 7134 „Cheltuieli în scopuri de filantropie și sponsorizare”;

Credit contul 531 „Datorii față de personal privind retribuirea muncii”, 533 „Datorii privind asigurările sociale și medicale”, 211 „Materiale”.

Ajutoarele umanitare, sub formă de bunuri primite și destinate repartizării ulterioare către diferiți beneficiari, se tratează drept bunuri primite în custodie:

- Primirea ajutoarelor umanitare de la donatori persoane juridice:

Debit contul 914 „Bunuri primite în custodie” – la valoarea indicată de donator în factura emisă de acesta;

- Primirea ajutoarelor umanitare de la donatori persoane fizice:

Debit contul 914 „Bunuri primite în custodie” – la valoarea justă stabilită de recepționar/distribuitor.

Ajutoarele umanitare, sub formă de bunuri, repartizate/transmise către diferiți beneficiari:

- Transmiterea ajutoarelor umanitare către beneficiari persoane juridice:

Credit contul 914 „Bunuri primite în custodie” – la valoarea indicată de donator, prin factura emisă beneficiarului;

- Transmiterea ajutoarelor umanitare către beneficiari persoane fizice:

Credit contul 914 „Bunuri primite în custodie” – la valoarea indicată de donator, prin Borderouri de repartizare (în unități de măsură cantitative), cu indicarea ulterioară a valorii de către recepționar/distribuitor.

Ajutoarele umanitare pentru entități economice, sub formă de bunuri primite, se tratează drept bunuri primite cu titlu gratuit:

Primirea ajutoarelor umanitare direct de la donatori sau prin recepționari/distribuitori calificate drept imobilizări:

Debit contul 121 „Imobilizări corporale în curs de execuție”;

Credit contul 612 „Alte venituri din activitatea operațională” – la valoarea indicată de donator în factura emisă de acesta;

Primirea ajutoarelor umanitare direct de la donatori sau prin recepționari/distribuitori calificate drept active circulante:

Debit contul 211 „Materiale”;

Credit contul 612 „Alte venituri din activitatea operațională” – la valoarea indicată de donator în factura emisă de acesta.

Utilizarea ajutoarelor umanitare de organizațiile necomerciale, în conformitate cu predestinația acestora:

Amortizarea și înstrăinarea imobilizărilor primite sub formă de ajutoare umanitare:

Debit contul 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială”;

Credit contul 124 „Amortizarea mijloacelor fixe”.

Debit contul 713 „Cheltuieli administrative”, subcontul 7134 „Cheltuieli în scopuri de filantropie și sponsorizare”;

Credit contul 123 „Mijloace fixe”;

Casarea și înstrăinarea activelor circulante primite sub formă de ajutoare umanitare:

Debit contul 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială”;

Credit contul 211 „Materiale”.

Decontarea finanțării cu destinație specială din operațiile cu ajutoarele umanitare:

Debit contul 537 „Finanțări și încasări cu destinație specială curente”;

Credit contul 616 „Venituri aferente mijloacelor cu destinație specială”.

Facilități fiscale:

- Transmiterea cu titlu gratuit în formă de ajutoare umanitare **nu** este livrare impozabilă, iar TVA pentru bunurile oferite sub formă de ajutor umanitar nu se restabilește conform regulilor pentru alte situații.
- Valoarea bunurilor transmise ca ajutor umanitar, chiar dacă depășește limitele prevăzute pentru cheltuieli de filantropie și sponsorizare poate fi atribuită la cheltuieli deductibile;
- Organizațiile necomerciale ce gestionează ajutoarele umanitare în conformitate cu prevederile lor statutare sunt scutite de achitarea impozitului pe venit.

Concluzii:

Guvernele donatoare au sprijinit multe dintre inițiativele asociate cu „revoluția responsabilității” în cadrul sistemului umanitar. Cu toate acestea, s-a reflectat surprinzător de puține asupra implicațiilor acestor inițiative pentru donatorii înșiși. Măsurarea eficienței oricărei politici necesită o declarație clară a ceea ce încearcă să realizeze. Aceasta, la rândul său, necesită o definiție clară a rolurilor și responsabilităților strategice și o înțelegere clară a scopului ajutorului umanitar. Întărirea responsabilității donatorilor poate fi realizată cel mai bine prin concentrarea pe îmbunătățirea responsabilității strategice și politice, față de obiective strategice clar definite și definiții ale asistenței umanitare, care sunt urmărite în mod clar la nivel managerial și contractual.

Responsabilitatea managerială tinde să fie acolo unde s-au concentrat cea mai mare atenție și efort. Dar impactul programării bazate pe rezultate a fost relativ inegal, deoarece absența unor obiective clar definite și a unor indicatori conveniți de succes face dificilă stabilirea unor măsuri adecvate de performanță. Controlul public al ajutorului umanitar al donatorilor este, de asemenea, slab și trebuie consolidat. În afară de scurtele explozii de interes în timpul urgențelor de mare profil, parlamentele manifestă, în general, relativ puțină preocupare pentru asistența umanitară. În timp ce parlamentele naționale reprezintă mecanismul principal pentru tragerea la răspundere a guvernelor donatoare, ele depind în mare măsură de dovezile și analizele furnizate de alți actori, în principal mass-media, ONG-uri și mediul academic. Aceste surse sunt adesea parțiale și nesigure; legăturile cu părțile interesate „adevărate” – victimele conflictelor și dezastrelor – rămân relativ slabe. În acest context:

- comisiile parlamentare ar trebui să facă presiuni pentru obiective guvernamentale clare și ținte pentru asistența umanitară, iar acestea ar trebui să fie susținute de legislație orientativă;
- comitetele ar trebui, de asemenea, să asigure o abordare mai sistematică și mai independentă a controlului lor asupra asistenței umanitare.

Găsirea unor modalități de consolidare a responsabilității nu ar trebui să însemne mai multă birocrație și birocrație și nici nu ar trebui să încurajeze un comportament mai advers față de risc din partea donatorilor. Într-adevăr, mai multă monitorizare, evaluare și raportare nu conduce neapărat la o mai mare responsabilitate, deoarece totul depinde de ceea ce este monitorizat, evaluat și raportat, cum, de către cine și în ce scop. Însă, fără sisteme mai eficiente de tragere la răspundere a donatorilor, este dificil de identificat domeniile în care performanța acestora ar putea fi îmbunătățită sau responsabilitățile lor ar putea fi consolidate în interesul victimelor dezastrelor umanitare.

Odată cu transferul gratuit de bunuri și materiale, organizația nu crește beneficiile economice, respectiv, nu există venituri în contabilitate.

Cheltuielile sunt supuse recunoașterii în contabilitate, indiferent de intenția de a primi venituri, alte, alte venituri și din forma de cheltuieli (numerar, naturale și altele).

Materialele și bunurile transferate gratuit sunt debitate din contabilitate la costul lor efectiv, adică la costul la care au fost înregistrate anterior.

Cheltuielile sunt recunoscute în perioada de raportare în care au avut loc, indiferent de momentul plății efective a fondurilor și alte forme de implementare (presupunând siguranța temporală a faptelor de activitate economică).

În situația luată în considerare, costurile transferului inventarului nu sunt cheltuieli pentru activități obișnuite.

La transferul de fonduri ca parte a activităților caritabile, organizația care transferă aceste fonduri nu devine supusă TVA-ului, deoarece transferul de fonduri nu este vânzarea de bunuri (lucrări, servicii).

Surse bibliografice:

1. Legea Nr. 1491/2002 din 28.11.2002 cu privire la ajutoarele umanitare acordate Republicii Moldova // Monitorul Oficial Nr. 23-24 din 18.02.2003.
2. Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război // Monitorul Oficial Nr. 132-137 din 06.08.2004.
3. Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 2 din 25 februarie 2022.
4. Epstein Barry J., Mirzua Abbas Ali, Interpretarea și aplicarea standardelor internaționale de contabilitate și raportare financiară, Wiley IFRS, 2005.
5. Ferraro Pasquale, Legal and organizational practices in nonprofit management, Kluwer Law International, 2001.
6. John Zietlow, Jo Ann Hankin, Alan G. Seidner, Financial Management for nonprofit organisations: Policies and Practices, 2007.